

به نام خداوند بخشنده مهربان

بانک اطلاعات مقالات طب عامیانه (فولکلور) ایران

پژوهشگر:
مریم تقوی شمیرانی

زیر نظر:
دکتر علی اکبر جعفریان

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور: بانک اطلاعات مقالات طب عامیانه (فولکلور) ایران/ پژوهشگر مریم تقوی شیرازی؛ زیر نظر علی اکبر جعفریان.
مشخصات نشر: تهران: ایرانیان طب، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۱۷۶ ص.
شابک: 978-600-97950-1-7
وضعیت فهرست نویسی: فیا
موضوع: پزشکی سنتی — ایران — مقاله نامه
موضوع: Bibliography (Articles) -- Iran -- (Traditional medicine) *
موضوع: پزشکی — مقاله نامه
موضوع: Medicine -- Bibliography (Articles) *
شناسه افزودن: جعفریان، علی اکبر، ۱۳۴۱ -
رده بندی کنگره: ۳۳۶.۰۷۱۳۹-۴/پ
رده بندی دیویی: ۶۰۹.۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۶۶۴۴۴

بانک اطلاعات مقالات طب عامیانه (فولکلور) ایران

پژوهشگر: مریم تقوی شیرازی
زیر نظر: دکتر علی اکبر جعفریان
ناشر: ایرانیان طب

صفحه آرا: هاجر امینی تهرانی

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰ جلد

بها: ۱۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۹۵۰-۱-۷

تلفن: ۶۶۴۸۹۴۳۵-۶۶۴۸۹۴۱۰

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. کپی برداری از کتاب به هر روش اعم از فتوکی، ریسوگرافی، تهیه فایل های PDF، لوح فشرده، عکس برداری، بازنویسی در وبلاگ ها، سایت ها، شبکه های اجتماعی، مجله ها و کتاب، بدون اجازه کتبی از ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می شود.
نشانی: تهران، بلوار کشاورز خیابان ۱۶ آذر کوچه پارسی پلاک ۶ طبقه همکف

فهرست

۷	پیشگفتار.....
۹	مقدمه مولف.....
۱۵	آذربایجان شرقی.....
۲۰	آذربایجان غربی.....
۲۳	اصفهان.....
۳۸	البرز.....
۴۱	ایلام.....
۴۴	بوشهر.....
۵۱	تهران.....
۷۰	چهارمحال و بختیاری.....
۷۸	خراسان.....
۸۲	خوزستان.....
۸۶	زنجان.....
۸۷	سمنان.....
۸۹	سیستان و بلوچستان.....
۹۴	فارس.....
۱۰۰	قزوین.....
۱۰۴	قم.....
۱۰۷	کردستان.....
۱۱۳	کرمان.....
۱۲۷	کرمانشاه.....

۱۳۰.....	کهگیلویه و بویراحمد
۱۳۲.....	گلستان
۱۴۱.....	گیلان
۱۴۹.....	لرستان
۱۵۶.....	مازندران
۱۶۵.....	مرکزی
۱۶۸.....	هرمزگان
۱۷۱.....	همدان
۱۷۳.....	یزد

پسگفتار

طب عامه و فولکلور علی رغم پیشینه طولانی تاریخ و مکتوم ترین و بکر ترین بخش های قابل استفاده محققین در حیطه دانش بشریت بوده و ذخیره ارزشمندی است که احیای آن نه فقط موضوعی مهم و در خور توجه فراوان برای مردمان ایران زمین است بلکه به لحاظ در برداشتن گنجینه تلاشهای بشری امری مهم برای همه انسانهای این کره خاکیست.

طب عامیانه بخصوص در کشور ما با سابقه عظیم دانش طب سنتی و تنوع فوق العاده قومیتی اهمیت فوق العاده ای می یابد لذا توسعه و برنامه ریزی در این حوزه ضروری و فوری می باشد.

بانک اطلاعات مقالات طب عامیانه (فولکلور) ایران.....

از این بابت ضروری است که قسمتهای مفید آن با درمانهای ساده و دم دستی می تواند خدمت بی شائبه ای به سلامت مملکت بکند و لاقلاً هزینه های سید خانوار را در حیطه سلامت کاهش دهد و فوری از آن جهت که اولاً قسمتهای نادرست و بعضاً خرافاتی آن هم ضربه زنده به سلامت مردم است، ثانیاً به لحاظ آنکه به نادرست اغلب مردم و حتی پزشکان آن را با طب سنتی ایرانی یکسان می پندارند دارای پتانسیل ضربه زنده به طب ایرانیست و ثالثاً، لحاظ وابسته بودن به اشخاص، مفاهیم طب عامیانه در معرض نابودی، انقراض و تغییر قرار دارد.

به هر حال اگر هدف علمی-سنااسایی موارد مفید در طب عامیانه و ادغام آنها در نظام رایج سلامت کشور باشد گام نخست رای میدن به این هدف، بازشناسی و تبیین است که این مهم به نوعی در بند ۱۲ سیاستهای کلی «سلامت»، ابلاغیه رهبر معظم انقلاب اسلامی به خوبی منعکس شده است. اجرایی سازی این مهم جز با ثبت و تحقیق بر روی شیوه های طب عامیانه در مناطق مختلف کشور امکان پذیر نیست

کتاب حاضر که با تلاش محقق محترم و پرتلاش سردار خانم دکتر تقوی و همکاران ایشان نگاشته شده است در بردارنده اطلاعات پژوهشهای طب عامیانه انجام شده به تفکیک استانهای مختلف کشور است که امید است مورد توجه پژوهشگران طب سنتی و سایر علوم مرتبط قرار گیرد.

و من...التوفیق

دکتر محمود خدا دوست

مشاور وزیر و مدیرکل طب سنتی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

مقدمه مؤلف

به نام ایزدیکتا

بانک اطلاعات مقالات طب عامه ایران به عنوان بخشی از منابع مکتوب دانش پزشکی بومی کشور، حاصل تلاش اساتید و پژوهشگران علاقه‌مند به ثبت این بخش از میراث غنی پزشکی ایران زمین می‌باشد که از سال ۱۳۹۰ در قالب طرح پژوهشی مصوب شورای پژوهشی موسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل با عنوان "منابع مکتوب و ضبط شده موجود در ارتباط با باورها و روش‌های سنتی بهداشتی درمانی نزد عامه ایران در استان تهران"، گردآوری گردید.

مراحل اجرای کار:

▪ تعیین کلیدواژه‌ها:

✓ در ابتدا با بررسی اولیه مقالات و متون مرتبط با دانش و فرهنگ بومی کشور، بیش از ۵۰ کلیدواژه‌ها انتخاب گردید:

- ۱- طب/پزشکی عامه ۲- طب/پزشکی عامیانه ۳- طب/پزشکی بومی ۴- فرهنگ عامیانه پزشکی/طبی ۵- اعتقادات و باورهای پزشکی/طبی ۶- فرهنگ و آداب پزشکی/طبی ۷- طب سنتی که منظور محقق طب عامه باشد. ۸- درمانگران محلی ۹- حکیم‌باشی ۱۰- ماماها

بانک اطلاعات مقالات طب عامیانه (فولکلور) ایران.....

محلی یا سنتی ۱۱- قابله‌های محلی یا سنتی ۱۲- شکسته‌بند ۱۳- جالنداز ۱۴- رگ گیر ۱۵- ناف گیر ۱۶- کنگ گیر ۱۷- سق گیر ۱۸- تل گیر ۱۹- فوزبند ۲۰- حجام ۲۱- فصاد ۲۲- مجسمه گیر ۲۳- دعانویس و جن گیر ۲۴- دلاک ۲۵- دانش پزشکی ۲۶- طب عامیانه ۲۷- فرهنگ عامه ۲۸- فرهنگ عامیانه ۲۹- پزشکی سنتی ۳۰- طب سنتی ۳۱- قوم نگاری ۳۲- فرهنگ مردم ۳۳- باور ۳۴- باورهای عامه ۳۵- باورهای عامیانه ۳۶- طب گیاهی ۳۷- گیاهان دارویی ۳۸- درمانگران/ درمانگر ۳۹- حجامت ۴۰- عطاری ۴۱- عطار ۴۲- شکسته‌بندی ۴۳- دعا ۴۴- دعانویس ۴۵- چشم زخم ۴۶- درمان بومی ۴۶- حمام ۴۷- شورچشمی ۴۸- زانو ۴۹- جادو درمان ۵۰- موسیقی درمانی ۵۱- دانش بومی ۵۲- داروهای گیاهی

✓ پس از بازیابی منابع ۳۰ کلیدواژه برای جستجوی مقالات در بانک‌های اطلاعاتی مورد استفاده قرار گرفت:

دانش پزشکی / ۲- طب عامیانه / ۱- دانش مردمی / ۴- فرهنگ عامه / ۵- فرهنگ عامیانه / ۶- پزشکی سنتی / ۷- طب سنتی / ۸- حجامت / ۹- طب گیاهی / ۱۰- عطار/ عطاری / ۱۱- شکسته بندی / ۱۲- دانش بومی / ۱۳- دعا نویس / ۱۵- باورهای عامیانه / ۱۶- باور / ۱۷- داروهای گیاهی / ۱۸- درمانگر/ درمانگران / ۱۹- چشم زخم / ۲۰- گیاهان دارویی / ۲۱- حمام / ۲۲- فرهنگ مردم / ۲۳- قوم نگاری / ۲۴- شور چشمی / ۲۵- زانو / ۲۶- جادو درمان / ۲۷- موسیقی درمانی / ۲۸- سردی و گرمی / ۲۹- گرگ / ۳۰- گیاه درمانی

■ جستجو در بانک‌های اطلاعاتی:

✓ جستجوی کلیدواژه‌های منتخب در سایت‌ها و مجلات الکترونیکی بررسی معتبر از جمله: بانک اطلاعات مجلات نشریات کشور Magiran.com، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی SID، بانک جامع مقالات پزشکی MEDLIB و بانک اطلاعات مقالات علوم پزشکی Iranmedex انجام گرفت.

■ تهیه بانک اطلاعاتی مقالات:

✓ بیش از ۳۰۰ عنوان مقاله در فاصله سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۶ پس از بازیابی و مطالعه چکیده و متن کامل، فهرست بندی و در دو قالب الفبایی و استان‌های کشور به

همراه چکیده مقالات ارائه گردیدند. متن کامل بسیاری از مقالات در آرشیو بانک اطلاعاتی موجود می باشد.

فهرست مقالات موجود بخش کوچکی از دانش نوشته پزشکی مردم ایران است که در فرهنگ و آداب و رسوم آنها سالها ریشه داشته است. منابع علمی مکتوب دیگری از جمله کتب، پایان نامه ها، طرح های پژوهشی و دست نوشته های بسیاری در سراسر کشور موجود است که می توانند در شناسایی، ثبت و حفظ این بخش از میراث پزشکی کشورمان موثر باشند. امید است که سایر منابع این دانش ارزشمند به تدریج در اختیار علاقه مندان و پژوهشگران قرار گیرد.

تشکر و قدردانی:

از جناب آقای دکتر علی اکبر حسینی، سرکار خانم مجری محترم طرح پژوهشی، سرکار خانم نفیسه رحیمی نیا، مردم شناس و همکار محترم طرح پزشکی، سرکار خانم هماحاجی علی محمدی، مردم شناس و مشاور محترم طرح پژوهشی، سرکار خانم دکتر روشنک قدس سرپرست محترم موسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل و سرپرست دانش کده طب سنتی دانشگاه علوم پزشکی ایران، جناب آقای دکتر علیرضا عباسیان مدیر محترم مرکز تعالی طب سنتی ایرانی اسلامی وزارت بهداشت و جناب آقای دکتر محمود خدادوست مشاور وزیر و مدیر کل محترم دفتر طب سنتی ایرانی اسلامی وزارت بهداشت برای همکاری و حمایت در ارائه این بخش از گنجینه فرهنگ پزشکی مردم عزیز کشورمان نهایت قدردانی را دارم.

مریم تقوی شیرازی

دیماه ۱۳۹۵